

Maandag 30 april 1917 – enige editie

Nederland en de oorlog.

Bommen op Zierikzee:

Hedennacht omstreeks half drie heeft een vliegtuig met zeer korte tussenpozen zes bommen op ons stadje geworpen met het treurig gevolg, dat een huis in de St. Domiusstraat geheel verwoest werd. Het gezin Leijdekker, hetwelk dit huis bewoonde en uit man, vrouw en kind bestond, is op slag gedood; de lijken zijn, geheel misvormd, op grote afstand gevonden.

Tal van huizen zijn getroffen, zodat de materiële schade zeer groot is. In de Molenstraat zijn twee pakhuizen in vlammen opgegaan. De huizen van advocaat Polvliet en notaris Biermasz hebben veel geleden; in de tuin van laatstgenoemde is een bom neergekomen.

Op de gehele Oude Haven is schier geen huis, of het heeft schade geleden.

Groot is de ontroering en diep de verslagenheid der burgerij.

De militaire autoriteiten en de commissaris der Koningin zijn naar Zierikzee vertrokken.

De brand, die ontstaan was, werd spoedig geblust. Uit alle huizen kwamen mensen aanlopen, van wie velen in nachtgewaad. Er ontstond een paniek, die gelukkig slechts van korte duur was.

Men meldt ons, dat het vliegtuig, dat te Zierikzee zulke grote verwoesting heeft aangericht, ook even te voren boven Middelburg is gehoord.

De tot nu toe ontvangen berichten melden niet, van welke nationaliteit het vliegtuig is geweest, dat dit onheil over het vredige Zeeuwse stadje heeft gebracht. Dit zal waarschijnlijk in de duisternis van de nacht aan waarneming ontsnapt zijn, doch men mag vertrouwen, dat van de zijde, waar de schuld is, daar rond voor uit zal worden gekomen. Blijkbaar is Zierikzee, immers, het slachtoffer geworden van een totaal uit de koers geraakte vlieger, die in de mening heeft verkeerd, boven de kust van Vlaanderen of misschien zelfs van Noord-Frankrijk te verkeren – een analoog geval van dat uit het allereerste begin van de oorlog, toen een bom werd geworpen op Maastricht.

Deze diep droevige gebeurtenis, nu wij opnieuw van zo nabij ondervinding hebben opgedaan van de gruwelijke middelen, welke in deze oorlog worden gebezigd, zal niet nalaten hier te lande grote deelneming te verwekken, en men krijgt weer eens een levendig beeld van de nameloze ellende, welke er verborgen ligt achter die, slag op slag in officiële communiqués voorkomende, kleine mededelingen, dat “de militaire werken” van dit of dat plaatsje “kwistig” met bommen bestrooid zijn. Ook nu zal de vlieger zich wel hebben verbeeld, een militair werk van de vijand aan te vallen!

Er is een tijd geweest, waarin het werpen van bommen uit vliegtuigen algemeen als barbaars werd veroordeeld, en er werd toen zelfs een traktaat ondertekend, waarbij het verboden was – voor vijf jaar. We herinneren ons het verhaal van een van onze correspondenten in de eerste Balkanoorlog. Zelf militair en een ervaren vlieger, had hij bij herhaling aan het hoofdkwartier, waarbij hij zich bevond, verzocht, eens een vliegtocht over de vijandelijke stellingen te mogen doen, doch het werd hem halsstarrig geweigerd. Eindelijk kreeg hij verlof, mits hij bereid was ... bommen te werpen. Doch deze eis was hem te zwaar, en hij vloog niet. Zo was toen nog de opvatting van de meesten, die onder de Westerse beschaving opgegroeid waren. Het

militarisme heeft sedertdien wel verschrikkelijk rondgevreten, overall.

“Groot is de ontroering en diep de verslagenheid der burgerij” – wordt ons gemeld uit het stadje, dat nu met het eenmaal traktaatrechtelijk als onmenselijk gebrandmerkte middel heeft kennis gemaakt. Op de mensheid buiten ons land zal de gebeurtenis geen diepere indruk meer maken, dan die van een “ongelukkige vergissing”.

Dat is het grote rampzalige van deze tijd. Het plaatselijke maakt in beperkte kring indruk, doch de algemene verwording, waarvan de plaatselijke ramp niet meer dan een begeleidend verschijnsel is, wordt aanvaard als in de reden der dingen te liggen.

Noodkreet der Nederlandse bevolking in België.

Het volgende verzoekschrift is heden aan de Nederlandse regering gezonden:

Ondergetekenden, leden van de commissie uit de Nederlandse bevolking te Antwerpen, vragen voor onderstaande feiten uw aandacht.

Midden januari jl. werd door hen, ingevolge een oproep van de subcommissie van de Koninklijke Nederlandse Commissie tot regeling van de voorziening van noodzakelijke levensbehoeften in Belgische gemeenten een bepaald bedrag per hoofd gestort, voor het aanschaffen van levensmiddelen.

De commissie beloofde, behoudens onvoorziene omstandigheden, éénmaal per maand een uitdeling te doen, waardoor duizenden Nederlanders in de reeds lange droeve periode een lichtstraal meenden te zien gloren.

Met de meeste gelatenheid en in het besliste vertrouwen, dat de gedane beloften spoedig verwezenlijkt zouden worden, bleven wij wachten, doch moesten na ongeveer twee maanden tot de ervaring komen, dat van het uitdelen van kaas, boter, vet en spek vooreerst niets zou komen.

Van de zijde van het Nederlands Steuncomité ter plaatse ontving elke inschrijver een circulaire met een bonboekje, waardoor hem de gelegenheid geboden werd, éénmaal per week zich enkele levensmiddelen, zoals zuurkool, snijbonen, groene erwten, haring of bokking aan te schaffen.

De rantsoenen waren zeer klein, 250 gram van de eerst genoemde groenten en slechts 100 gram erwten per hoofd. De gedroogde boerenkool, die op de lijst voorkwam, en waarvoor het rantsoen op 50 gram per hoofd bepaald was, en waar velen reikhalzend naar uitzagen, is nog niet uitgereikt. Bovendien werd ons een rantsoen van 25 gram aardappelmeel per hoofd verstrekt.

De meer dan gebrekkige verzorging door genoemde comités heeft onder de hier verblijvende Nederlanders een zeer te verklaren misnoegdheid veroorzaakt, die wij meenden onder uw aandacht te moeten brengen.

Velen vragen zich af, of het gebrek aan doorzicht of laksheid is, die bij de commissie voor levensmiddelenverzorging aan Nederlanders voorzit.

Wat de ondertekenaars van de circulaire bezielde om ons op te roepen en ons geld te laten storten, is ons tot nog toe onbekend.

Noodgedwongen wendden wij ons tot de subcommissie, om een verbetering in de rantsoenering, en opheldering omtrent de vertraging daarin te bekomen, doch moesten na bespreking met

genoemde commissie erkennen, dat ons een uitzicht op verbetering hunnerzijds onmogelijk scheen.

Het meest verpletterende, dat wij op 20 dezer vernamen, was, dat zelfs het allerbedroevendste rantsoen, dat ons gedurende een aantal weken was uitgereikt, deze week voor het laatst plaats had.

Ten einde raad richten wij ons thans tot de Nederlandse regering, met de vraag of deze onverklaarbare toestand nog langer zal blijven voortduren.

Waarderend wat ge voor alle strijdvoerende naties gedaan hebt, vragen wij ons af, of wij, uw landskinderen, niet evengoed aanspraak mogen maken om al uw krachten in te spannen, ten einde ons van de meest onontbeerlijke levensmiddelen te voorzien.

Te groot is, naar onze inzichten, het getal der Nederlanders, dat door de opgesomde feiten genoodzaakt is geworden naar Nederland terug te keren, en misschien, binnen afzienbare tijd, geheel ten laste der liefdadigheid te komen.

Wij rekenen er ten stelligste op, dat uw regering niets onbeproefd zal laten, om zo spoedig mogelijk aan de onhoudbare toestand een einde te maken.

Het verzoekschrift is ondertekend door S. Samson, M. Swalf, secretaris, Vestingstraat 60, M. Polak, S. Sarlie en A. Schaap.

Bij het afscheid hebben de kinderen van de Belgische vluchtelingen in het vluchtoord Ede mevr. Förster, de chef van de afdeling kinderverzorging, schoolkleding en schoolbaden gehuldigd. Een der kleinen heeft haar onder een buitengewoon enthousiast gejuich een zilveren kaartencoupe aangeboden als een herinnering aan haar werk in het vluchtoord en als bewijs van dankbaarheid voor het vele,

dat zij voor de kinderen der arme bannelingen heeft gedaan. Ook door de ouders werd mevr. Förster hulde gebracht, terwijl haar echtgenoot, de chef van het kledingmagazijn, als herinnering een wandelstok met zilveren knop werd aangeboden. De plechtigheid werd opgeluisterd door het muziekkorps van het vluchtoord.

De bestuurlijke scheiding in België.

Havre, 29 april. Een bij de Belgische regering ingekomen telegram bevestigt de aanhouding door de Duitsers van de ministeriële ambtenaren te Brussel, die geweigerd hebben zich te lenen tot de bestuurlijke scheiding in België. Onder die ambtenaren worden genoemd: Sauveur, secretaris-generaal van binnenlandse zaken; Klompers, inspecteur-generaal van onderwijs; Nicolay, directeur aan het ministerie van binnenlandse zaken.